

13 juni 2023

Kandidaten, kiezers en stembussen

Hoorzitting Commissie Binnenland
Vlaams Parlement

Nathalie Dumarey
Marian Verbeek

VVSG

Over de VVSG

Belangenbehartiger

De VVSG vertegenwoordigt en verdedigt de lokale besturen in tal van beleidsdossiers

Kennisdeler

De VVSG ondersteunt en versterkt lokale besturen met advies, vormingen, publicaties, communicatie.

Netwerkbouwer

De VVSG brengt lokale besturen en hun partners samen en zorgt voor kruisbestuiving van kennis en goede praktijken.

Waarom vinden wij een grote opkomst belangrijk?

- Lokaal bestuur = leidend
 - Feest van de lokale democratie
 - Verkiezingen zijn een belangrijke vorm van burgerparticipatie
 - Risico op afname politieke betrokkenheid en interesse in het publieke debat
 - Representatieve democratie: weerspiegeling diversiteit burgers, meningen en belangen
 - Gedragenheid en legitimiteit van beslissingen staat onder druk
- ➔ Belangrijk voor het vertrouwen in de (lokale) overheid

	Lokale overheid	Provinciale overheid	Vlaamse overheid	Federale overheid	Europese overheid
Voorjaar 2021	31	16	15	16	15
Voorjaar 2022	23	13	13	11	16

Waarom vinden wij een grote opkomst belangrijk?

- VVSG = **supporter** van haar leden → ondersteunt waar mogelijk
- Op 1 juni 2023: toelichting prof. Bram Wauters (UGent): lokale besturen kunnen zelf ook initiatieven nemen
- Delen van kennis, **inspireren en informeren** over goede praktijken + doorverwijzen naar campagnemateriaal middenveld

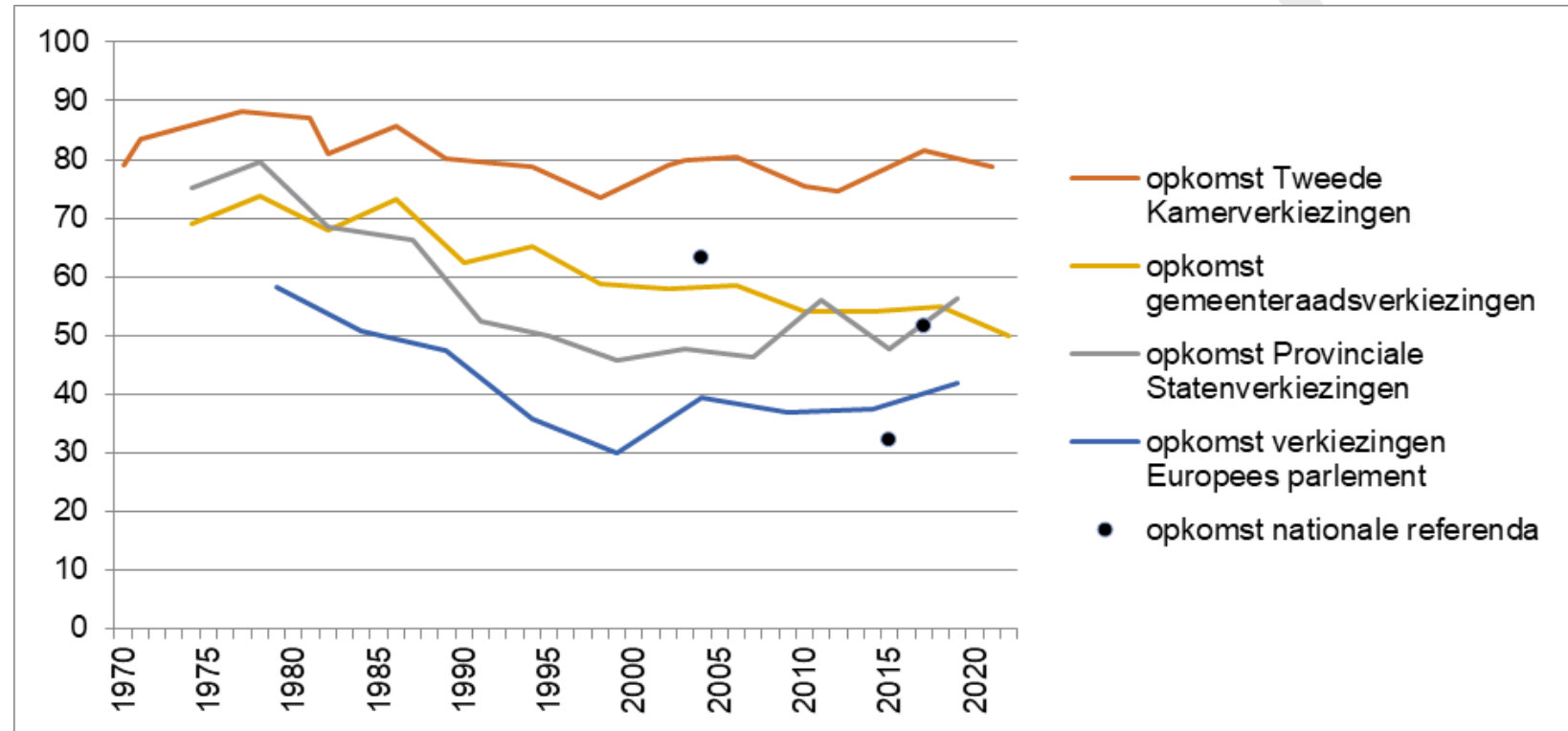

Wat weten we?

- Wat we ook doen, er zullen minder kiezers komen opdagen
- Nederland
 - opkomstplicht afgeschaft in 1970
 - terugval gebeurt geleidelijk

Bron: kennisbank openbaar bestuur

Opkomstpercentage verkiezingen Nederland

Wat weten we (niet)?

- 50% van de kiezers komt ook zonder opkomstplicht
25% komt niet
25 % twijfelt (komt meestal of komt soms)
(bevraging uit 2015)
- Ongeveer 5 miljoen kiezers, bijna 8% zijn ‘eerste kiezers’
(bevolkingscijfers 1 januari 2023)
- Opkomstplicht enkel voor lokale verkiezingen afgeschaft:
mogelijk onduidelijk voor de kiezer
- Ook onduidelijk wat er na de verkiezingen van juni 2023 zal
gebeuren, heeft mogelijk invloed op de zin van mensen om te gaan
stemmen

Wat kan helpen om kiezers te overtuigen te gaan stemmen?

- Beroep doen op de burgerzin
- Campagnes over het belang van stemmen - elke stem is belangrijk
 - campagnes laten voeren door dezelfde profielen als de kiezer
 - vrienden en familie geven het goede voorbeeld
- Persoonlijke communicatie werkt beter
 - bv. persoonlijke brief sturen beter dan algemene e-mail
- Toegang tot verkiezingsinformatie bevorderen, bv. een stemtest
- Administratieve formaliteiten voor niet-Belgische kiezers eenvoudig maken

Wat kan helpen om kiezers te overtuigen te gaan stemmen?

- 'Politieke' interesse en vaardigheden bijbrengen (bv. Jongeren)
- Nabijheidsdemocratie behouden
 - verkozenen en burgers dichterbij elkaar brengen,
 - rechtstreekse band
- Transparantie over de beslissingen van de verkozenen
 - heeft gunstige effecten op de opkomst bij de verkiezingen
 - kiezers begrijpen beter waarom ze stemmen
- Partijen en politici: betrouwbaar en responsief opstellen en zo het vertrouwen herwinnen (Nederlands onderzoek)

Op de verkiezingsdag

- Locaties stembureaus zorgvuldig kiezen, nabijheid is belangrijk
- Kiezers een extra reden geven om de verplaatsing te maken
- Is er nog iets te doen in de gemeente of aan het stembureau?
Maak van de verkiezingen een feest!
bv. verenigingen een plaats geven
- Verwacht geen wonderen

Nog dit: kandidaten vinden en verkozenen behouden

- Focus op kandidaten
 - quota hebben positief effect op opkomst bij de verkiezingen
 - meer vrouwen en vertegenwoordigers van minderheidsgroepen verkiezen
- Versterk de gemeenteraad – het hart van de lokale democratie
 - vermijden dat verkozenen afhaken
 - VVSG levert alvast inspanningen:
 - adviesverlening, politieke academie, summerschool voor mandatarissen
 - verbeteren statuut en omkadering raadsleden is cruciaal

900 gemeenteraadsleden haakten al af sinds lokale verkiezingen 2018: "Te weinig impact en te weinig tijd"

VRTNws.be - juni 2022

Tot slot

Beter dan het streven naar een hogere opkomst als doel,
is het streven naar een betere relatie tussen
kiesgerechtigden en de politiek.

Dat zal ook de opkomst verbeteren.

VVSG

Vereniging van
Vlaamse Steden
en Gemeenten

nathalie.dumarey@vvsg.be; marian.verbeek@vvsg.be

VVSG vzw • Bischoffsheimlaan 1-8 • 1000 Brussel • T +32 2 211 55 00
info@vvsg.be • www.vvsg.be

